

Моделі оцінки економічної доцільності застосування на підприємствах ЖКГ диференційованих тарифів на електроенергію

О.І. СЛАВУТА, В.В. КНЯЖЕЧЕНКО

Харківська національна академія міського господарства

61002 Україна, м. Харків, вул. Революції, 12

slavuta@ic.kharkov.ua

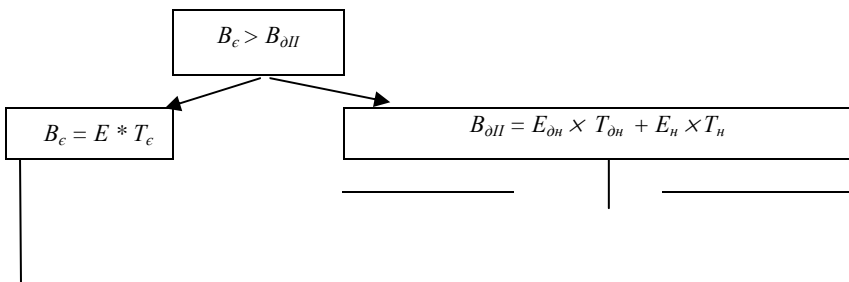
Одним з завдань, що ставить реформування ЖКГ, є скорочення питомих витрат під час надання послуг споживачам. В умовах зростання витрат житлово-експлуатаційних організацій ця проблема не втрачає своєї актуальності і має прикладний характер. Одним з можливих шляхів скорочення витрат може стати можливість використання під час розрахунків за електричну енергію диференційованих тарифів. Це дозволить підприємствам зменшити витрати на оплату електроенергії, що в умовах зростаючих цін на енергоресурси і комунальні тарифи стає дієвим напрямком зменшення виробничої собівартості продукції(послуг).

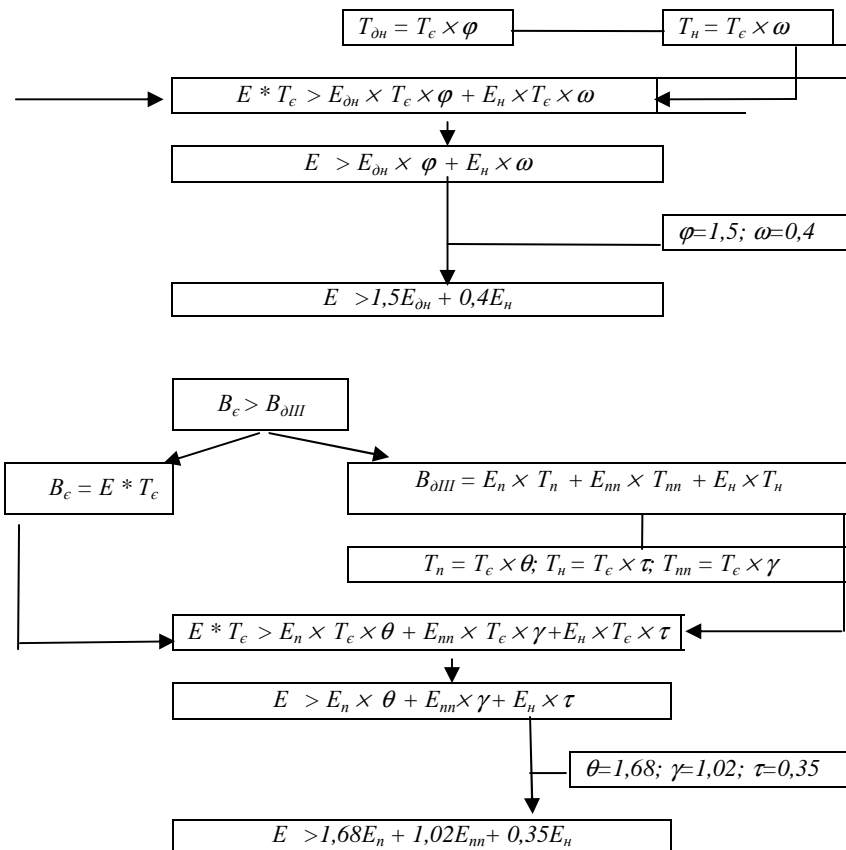
Визначення доцільності переходу на диференційований тариф здійснюється у два етапи: на першому етапі визначається тип диференційованого тарифу, застосування якого дозволить отримати найбільшу економію витрат на її оплату; на другому етапі порівнюється отримана величина економії витрат із можливими додатковими витратами.

Застосування диференційованих тарифів буде доцільним, якщо витрати на електроенергію за єдиним тарифом (B_e) будуть більше, ніж витрати за диференційованим тарифом ($B_{дII}$):

$$B_e > B_{дII}$$

Види моделей за різними диференційованими тарифами в сучасних умовах представлено на рисунку.

Моделі визначення економічної доцільності переходу на диференційований тариф на електроенергію

Умовні позначення:

B_e, B_{oh}, B_{oh} – витрати на періоду двозонного тарифу; електроенергію за єдиним, дво- і ω – тарифний коефіцієнт для тризонним тарифом; нічного періоду двозонного тарифу;
 E – витрати електроенергії за рік; тарифу;
 $T_e, T_{oh}, T_n, T_m, T_{mn}$ – тариф на θ – тарифний коефіцієнт для

електроенергію єдиний, в денну, пікового періоду тризонного нічну, пікову, напівпікову тарифу;
 тарифну зону; γ – тарифний коефіцієнт для $E_{дн}, E_n, E_{нп}, E_{нн}$ – витрати напівпікового періоду тризонного електроенергії в денну, нічну, тарифу;
 пікову, напівпікову зону; τ – тарифний коефіцієнт для φ – тарифний коефіцієнт для нічного періоду тризонного денного тарифу.

Величина економії плати за електроенергію ($\Delta\Pi$) визначатиметься:

$$\Delta\Pi = E * T_e - \sum(E_i * T_e * k_i) > 0,$$

де E – витрати електроенергії за рік, тис.кВт-год.;

T_e – єдиний тариф на електроенергію, грн.;

E_i – витрати електроенергії в i -ту тарифну зону, тис. кВт-год.;

k_i – тарифний коефіцієнт для i -тої тарифної зони.

Економічний ефект (ЕЕ) від застосування диференційованих тарифів на електроенергію визначатиметься таким чином:

$$EE = \Delta\Pi - ДВ = E * T_e - \sum(E_i * T_e * k_i) - ДВ > 0,$$

де $ДВ$ – додаткові пов'язані із застосуванням диференційованого тарифу на електроенергію, тис.грн.

У разі рівномірного споживання електроенергії протягом години (наприклад, освітлення місць загального користування житлового будинку) можливе застосування розрахунку середнього знижувального коефіцієнта ($K_{зн}$), який визначить частку оплати за спожиту електроенергію від існуючого тарифу в разі застосування диференційованого тарифу:

$$K_{зн} = \frac{\sum \Gamma_i * k_i}{\sum \Gamma_i} < 1,$$

де G_i – кількість годин освітлення, що оплачуються за диференційованим тарифом. Приклад розрахунку середнього знижувального коефіцієнту наведено в табл.

Таблиця – Розрахунок середнього знижувального коефіцієнту освітлення місць загального користування житлового будинку

Місяці року	Період освітлення	Кількість годин освітлення на добу	Знижувальний коефіцієнт, K_{zn}	
			за двозонним тарифом	за тризонним тарифом
Січень	15.00 -9.00	18	1,01	0,99
Лютий	16.00 -8.00	16	0,95	0,89
Березень	17.00 -8.00	15	0,91	0,88
Квітень	18.00 -7.00	13	0,82	0,86
Травень	19.00 -6.00	11	0,70	0,77
Червень	20.00 -6.00	10	0,62	0,68
Липень	20.00 -6.00	10	0,62	0,68
Серпень	19.00 -7.00	12	0,77	0,71
Вересень	18.00- 8.00	14	0,87	0,87
Жовтень	17.00 -8.00	15	0,91	0,88
Листопад	15.00 -8.00	17	0,86	0,90
Грудень	15.00 -9.00	18	1,01	0,94
Разом	-	-	0,862	0,856

Отримані величини знижувальних коефіцієнтів свідчать про доцільність використання диференційованих тарифів на електроенергію, і найбільш вигіднішим є тризонний тариф. Оскільки для ЖГ перехід на зональні тарифи не призведе до додаткових витрат, а найбільш характерні витрати електроенергії у будинках пов'язані з освітленням місць загального користування, то можна очікувати скорочення витрат. Крім того, це буде сприяти підвищенню уваги мешканців до фактів нераціональних витрат електроенергії.